

Susanne Vuori

Lypsykarjanavetasta nykyaikaiseksi hevostalliksi

Haikan tila

Opinnäytetyö

Kevät 2012

Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Ilmajoen yksikkö

Amk-agrologi

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Ilmajoen toimipiste

Koulutusohjelma: Amk-agrologi

Suuntautumisvaihtoehto:

Tekijä: Susanne Vuori

Työn nimi: Lypsykarjanavetasta nykyaikaiseksi hevostalliksi

Ohjaaja: Virpi Norja

Vuosi: 2012

Sivumäärä: 25

Liitteiden lukumäärä: 4

Tarkoituksena on muuttaa vuonna 1951 rakennettu navetta hevostalliksi, navetta on purettu aikanaan sisäpuolelta kokonaan. Muuttaminen talliksi on aloitettu vuonna 2009, vanhasta navetasta jäljellä on ilmastointikone ja lantakone.

Karsinoita on rakennettu hevosille sitä mukaan kuin parsikalusteita on saatu purettua pois. Kalusteet on pyritty saamaan ehjänä irti, jotta joku voisi tulevaisuudessa hyödyntää niitä. Ekologisuus huomioon ottaen karsinoiden rakentamisessa on pyritty käyttämään mahdollisimman paljon omaa puutavaraa. Kun puutavara ei ole kyllästettyä, rakennusjätteet voidaan hyödyntää polttamalla ne. Vanhat navetan vesiputket/vesikupit pyritään hyödyntämään hevosten käyttöön.

Tallissa asuvien vieraitten hevosten omistajille pyritään neuvomaan ympäristöystävällistä käyttäytymistä sekä omalla esimerkillä näyttämään, että rikki menneiden tavaroiden tilalle ei aina tarvitse hankkia uutta, jos vanhaa pystyy vielä korjaamaan.

Avainsanat: Hevostalli, ympäristöystävällisyys, kierrättäminen

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Ilmajoki

Degree programme: Amk-agrologi

Specialisation:

Author/s: Susanne Vuori

Title of thesis: Old cow house to modern horse stable

Supervisor(s): Norja Virpi

Year:2012

Number of pages: 25

Number of appendices: 4

The plan was to turn a cow house built in 1951 into a modern stable. The change started in 2009, when the cows were moved away. The old cow house air-conditioning machine and manure machine were left in place.

Boxes for horses were built and the cow house equipment was removed, the cow house equipment was taken out piece by piece so that someone else could make use of them in the future.

Ecology was taken into account in the construction of the horse boxes as much as possible by using our own timber. The old cow house water pipes and water troughs will be utilised for the horses to use.

The stable owner takes care of people's horses and at the same time shows them for example, how you use the things in an environmentally friendly way. If something is broken, you can try to fix it before you throw it away.

Keywords: Cow house, horse stable, ecology, environmentally-friendly

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ	4
Kuvio- ja taulukkoluetelo.....	5
Käytetyt termit ja lyhenteet	6
LÄHTÖTILANNE	7
1.1 Hevostallin sijainti.....	7
1.2 Hevostallin koko ja käytössä oleva pinta-ala	7
1.3 Tallitoiminta tällä hetkellä	8
TALLIN RAKENNUSVAIHEET	9
2.1Lypsykarjanavetan purku ja tallin rakennus	9
YMPÄRISTÖ JA JÄTEHUOLTO	17
3.1 Ympäristövaikutukset.....	17
3.1.1 Laitumen ja tarhojen ympäristövaikutukset	17
3.1.2 Jätevedet.....	19
3.1.3 Lannan käyttö.....	19
3.1.4 Jätehuolto.....	20
TIETOJEN HALLINTA, NIIDEN KÄYTTÖ JA HYÖDYNTÄMINEN.....	21
4.1Tietojen hallinta.....	21
4.2Tietojen käyttö ja niiden hyödyntäminen	22
4.3 Työturvallisuus	23
LÄHTEET	24
LIITTEET	25

Kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuva 1 Rehuvarasto/ talli ja lantala

Kuva 2. Katonkorotus

Kuva 3 Ruokakupin korkeus

Kuva 4. Rehuvarasto

Kuva 5 Mulliparret

Kuva 6 Ruokintapöytä/ käytävä

Kuva 7 Lantaluukku

Kuva 8 Lantala

Kuva 9 Laidun

Kuva 10 Tarhat

Käytetyt termit ja lyhenteet

Nitraattiasetus

Valtioneuvoston asetus (VNA 2000/931) joka tuli voimaan vuonna 2000. Sen avulla säädelään maatalouden nitraattipäästöjä vesistöihin. Asetuksessa annetaan määräykset maan lannoittamisesta, karjanlannan käytöstä ja patteroinnista, säilörehunpuristenesteen talteen otosta sekä tarhojen ja jaloittelalueiden sijoituspaikoista.

LÄHTÖTILANNE

1.1 Hevostallin sijainti

Haikan tila sijaitsee Köyliössä, Etelä-Satakunnassa. Hyvien kulkuyhteyksien päässä sijaitsevat Turku, Tampere, Forssa ja Pori. Tärkeimpiä kohteita ovat raviradat ja hevosklinikat, joihin ajomatkaa tulee noin 100 km. Ratsuihmisten kannalta lähellä sijaitsevat myös hevospitäjät Huittinen, Kokemäki sekä Ypäjä, maneesien läheisyys mahdollistaa ratsastamisen talvella myös iltaisin. Se tarkoittaa myös sitä, että lähimmät kilpailijat ovat lähikaupungeissa.

Soiden läheisyys rajoittaa maastossa liikkumista ainakin sateisena aikana, jolloin maapohjan kantavuus on heikko eikä kaikkia maastoreittejä voi käyttää. Porin Prikaatin laajenevat sotilasalueet tuovat omat rajoitteensa maastossa liikkumiseen.

1.2 Hevostallin koko ja käytössä oleva pinta-ala

Tallissa on tällä hetkellä valmiina 7 karsinaa; ponikarsinat ovat kooltaan 6,6 m² ja hevosten karsinat ovat kooltaan 12--15 m². Pikkutallissa on neljä karsinaa jotka ovat kooltaan 9 m². Tarhoja on neljä kappaletta, lisäksi on iso tarha, jonka tarvittaessa pystyy jakamaan kolmeen osaan. Tarvittaessa yhtenä tarhana voidaan käyttää omaan käyttöön tehtyä pientä ratsastuskenttää. (Liitteet 1 ja 2)

Tilalla on peltoa 32 ha, josta sokerijuurikkaan lisäksi hankintaan rehut hevosille, ja ylimääräinen vilja myydään naapurin lehmätiloille. Viljelykiertoon mukaan on laskettu myös laiduntarve. Laidunala on yleensä laskettu hevoselle 0,5 ha ja ponille 0,25 ha niin, että hevoset pääsevät laitumelle jo mahdollisimman aikaisin keväällä ja ovat siellä mahdollisimman myöhään syksyllä, sääolosuhteet huomioon ottaen. Laitumista huolehditaan kesän aikana niittämällä ja lannoittamalla.

Tilalla on peltoviljelyssä tarvittavat koneet, rehuntekokoneet ovat yhteisomistuksessa naapurin lehmätilallisen kanssa.

1.3 Tallitoiminta tällä hetkellä

Tallitoiminta perustuu tällä hetkellä omien (6kpl) ravihevosten/raviponien pitoon sekä muutamaan (6kpl) vieraaseen hevoseen. Tavoitteena on saada oma kasvatti- hevonen raviradalle kesäkuussa ja ponit juoksemaan kilpaa lasten ravileirin jälkeen syksyllä. Tallin rakentamisen yhteydessä on otettu huomioon uudet säädökset, jotka astuvat voimaan vuonna 2014. Päämääränä on rakentaa vielä kolme karsinaa lisää, jolloin tallin pääluku voi olla 15 hevosta.

Rehuvarastoon on sijoitettu sekä rehupaalit että kuivikkeet. Näin taataan, että rehuja ja kuivikkeita menee hukkaan mahdollisimman vähän, kun molemmat ovat betonilattian päällä ja katon alla. Myös ihmistyötä säästyy, kun rehut ja kuivikkeet voidaan tuoda rehuvarastoon traktorilla. Rehut tuotetaan kivennäistä ja suolaa lukuun ottamatta tilalla, kaupallisten rehujen osuus pyritään pitämään minimissä.

Käytössä on pieni hiekkapohjainen ratsastuskenttä sekä lähialueen maastot, jossa voi ajaa kärryillä.

Maatilan omistajista toinen käy tilan ulkopuolella työssä, ja toisen vastuulle jää tallin päivittäiset rutinit, jolloin tallin päivärutiineista vastaavalla on myös lomaoikeus. Tilalla käy vakituinen lomittaja.

TALLIN RAKENNUSVAIHEET

2.1 Lypsykarjanavetan purku ja tallin rakennus

Tarkoituksena on rakentaa vuonna 1951 rakennetusta navetasta toimiva nykyaikainen talli.

Kuva1 Rehuvarasto/ talli ja lantala, pikkutalli oikealla.

Rakennuksen uusi osa on rakennettu vuonna 2003. Lypsykarjanavetan lantalan puoleiseen pätyyn oli rakennettu myös pieni sikala, sauna ja karjakeittiö, maituhuone sijaitsi rakennuksen toisessa päädyssä. Kellarin takaa näkyvä erillissiipi toimi sen aikaisena rehuvarastona. Rakennusta on purettu sisältä niin, että vanhasta navetasta jäi jäljelle vain katto ja seinät. Rehuvaraston puoleiseen päätyseinään puhkaistiin reikä, jotta siihen saatiin kunnon leveät pariovet. Ovet on rakennettu lain vaatimusten mukaan 2,25 m korkeaksi ja leveydeltään ne ovat 2,10 m. Varauloskäynti tallin takana vanhassa rehusiilossa on 2,20 m korkea ja 1,10 m leveä, leveyttä ei ovelle saanut enempää rakennusteknisistä syistä. Paloturvallisuussyistä ovet aukeavat ulospäin. Palosammuttimet sijaitsevat ovien välittömässä läheisyydessä. (Hyvinvoiva, turvallinen ja ympäristöystävällinen talli-opas vastuulliseen tallitoimintaan).[viitattu 20.5.2012]

Kuva 2. Katonkorotus. Kuvassa näkyy kuinka matala vanha navetta oli.

Kattoniskat nostettiin metrin korkeammalle kuin mitä ne olivat vanhassa navetassa. Sisäkorkeudeksi tuli 3,40 m, silti ylös jäi vielä varastotilaa runsaasti. Näin tallin sisäkorkeus on yli yleisen suosituksen vaatiman 3 m ja ilmatilaa on jokaiselle hevoselle vähintään 45m³. Kattoon asennettiin sisäpuolelle valkoiseksi maalattu pelti, joka on helposti puhdistettavissa. (Hyvinvoiva, turvallinen ja ympäristöystävällinen talli- opas vastuulliseen tallitoimintaan). [viitattu20.5.2012]

Seinien materiaali on alhaalta tiili/betonivalmisteinen, yläosa on vesivaneria palosulkuineen (Kuva 2). Seinistä on hakattu vanhat väliseinän kohdat pois, tasoitus ja pinnoitus on tehty niin, ettei väliseinien kohdalle jäänyt teräviä reunoja. Vanhat ovet tukittiin, paloeristys, villa ja sisäpuolelle laudoitus. Ikkunoista osa saatiin käyttöön, osa piti tukkia, ja harkinnassa on rakentaa vanhojen ovien paikalle uusia ikkunoita.

Karsinoita on rakennettu omasta puutavarasta sekä vanerista, kaikkien karsinoiden alaosa on umpinainen. Umpinainen osuus on 1,30 m, ja yläreunassa on kolme vaakaputkea 0,18 m:n jaolla.

Karsinoiden lyhin sivu on minimissään 2,75 m. Karsinoiden ovet ovat leveydeltään minimissään 150 cm ja leveimmillään 160 cm (Kuva 6).

Karsinoiden ruokakupit ovat ruuveilla kiinni seinässä, ja ne säädetään jokaisen karsinan asukin mukaan sopivalle korkeudelle (Kuva 3). Vesi on jokaisella toistaiseksi ämpärissä tai saavissa, jolloin hevosella tai ponilla on luonnollinen juoma-asento. Karsinoihin on tarkoitus asentaa juomakupit kun kaikki karsinat on saatu valmiiksi.

Kuva 3 Ruokakupin korkeus.

Oman hankaluutensa korjaamiseen toi se, että 50-luvulla rakennusmestarin mitat eivät olleet kovin tarkkoja eivätkä suorita!

Valoja ja sähköjohtoja (Kuva 2.) varten asennettiin erilliset alumiinikiskot. Loisteputkivalaisimia on keskikäytävällä 8 kpl ja yövaloja on 3 kpl, karsinoiden päällä olevissa kiskoissa lamppuja on 6 kpl kummallakin puolella. Valaistus on riittävä tallityöskentelyyn, normaaleissa tallitöissä pidetään kaikki valot päällä. Jos hevoset ovat sisätiloissa päivällä, pidetään käytävän valot päällä, öisin vain yövalot. Hevosten tarhaamista sekä muuta pimeällä tapahtuvaa työskentelyä varten ulkona on katuvaloja ja halogeenilamppuja. Tarhojen kulkureitille on asennettu halogeenilamppuja kaksi kappaletta, ja ne saadaan syttymään sisältä käsikäyttöisesti tai vaihtoehtoisesti kellokytkimellä. Etupihan katuvalot sekä kentän valot sytytetään sisältä käsikäyttöisesti.

Ilmastointia säädellään käsin tai automaattisesti ulkoilman mukaan. Raitisilman tuloaukkoja on ulkoseinillä 8 kpl ja ne kovilla pakkasilla suljetaan tarpeen tullen. Ilmastoinnin ansiosta tallin kosteus, haitalliset kaasut ja epäpuhtaudet eivät nouse yli raja-arvojen. Kovilla pakkasilla tallissa on käytössä rakennuspuhallin, sen paloturvallisuudesta huolehditaan puhdistamalla se säännöllisin väliajoin.

Varustehuone lämpiää yhdellä puhaltimella ja yhdellä lämpöpatterilla (jotka puhdistetaan säännöllisin väliajoin). Lämminvesivaraaja sijaitsee varustehuoneen käytävässä, koska siinä se on helpoin pitää talvella sulana. Varustehuoneessa kuivataan toistaiseksi myös loimet, kunnes saadaan rakennettua lisää lämmintä tilaa. Varustehuone on rakennettu paloa estävästä materiaalista. Varustehuoneen oven välittömässä läheisyydessä on palosammutin.

Rehuvarasto (Kuva 4) on 11 m korkea, mikä on tarpeen silloin kun sisälle kipataan jotain, esim. turvetta traktorin peräkärryllä. Rehuvarasto toimii nykyäänkin rehuvarastona, mylly ja sen päällä oleva siilo ovat edelleen käytössä, lisäksi siellä säilytetään kuivikkeet ja hevosten kärryt. Rehuvaraston ja vanhan navetanvintin välinen seinä on paloeristetty, ja vintin luukku on tehty palamattomasta materiaalista.

Kuva 4. Rehuvarasto, joka toimii samalla valjastuspaikkana.

Kuva 5 Mulliparret

Navetan sisältä purettiin vuonna 2009 lypsylehmien parret pois, ruokintapöytä ja vasikoitten parret jäivät vielä ennalleen.

Kuva 6. Ruokintapöytä- käytävä.

Kuva 6. Ruokintapöytä- käytävä.

Kuva 7. Lantaluukku.

Lantakone on jätetty paikoilleen ja sitä on tarkoitus käyttää myös jatkossa. Lantakourut on peitetty puukansilla, ja jokaisen hevosen karsinassa on luukku, josta lannat laitetaan koneeseen (Kuva 6). Lantakourujen päällä sijaisevien puukansien päälle on laitettu kumimattoa estämään niiden kulumista sekä virtsan imeytymistä. Tähän tarkoitukseen mietittiin yksimittaista kumimattoa, mutta päädyimme siihen että vanhat parsimatot sopivat tarkoitukseen paremmin, koska ne on helpompi siirtää pois, jos ja kun lantakonetta pitää korjata.

Navetan päädyssä sijaitseva lantala on avonainen ja betonipohjainen (K30-2). Ja sen seinät ovat 1,20 m. Siinä lattian lasku on tehty takaseinään päin, jotta vältetään mahdolliset valumat. Lantalan (Kuva 8) etureunaan on valettu kiinteä betoniluiska helpottamaan traktorin ajoa lantalaan ja estämään maan kuralle menoa lannan poisajon aikana. Lantala sijaitsee tallirakennuksen suuntaisesti, etteivät katolta valuvat sadevedet tai lumet aiheuta lisävalumia. Lantala on tällä hetkellä riittävä tälle hevospäärälle, 4 kpl isoja hevosia, joille lasketaan vuosittaiseksi lanta määräksi 12 m³ ja 8 kpl poneja joilta lantaa kertyy vuosittain 8 m³, määrästä vähennetään kesäinen laitumella olon osuus. (Hyvinvoiva, turvallinen ja ympäristöystävällinen talli- opas vastuulliseen tallitoimintaan). [viitattu 20.5.2012].

Kuva 8 Lantala.

YMPÄRISTÖ JA JÄTEHUOLTO

3.1 Ympäristövaikutukset

Valtaoja vaikuttaa tilan peltoviljelyyn ympäristötuen myötä. Valtaojaa reunustavat asianmukaiset suojakaistat, joita ei muokata, lannoiteta tai ruiskuteta. Suojakaistoista huolehditaan esim. säännöllisesti niittämällä ne. (Hevostilan ympäristön hallinta 2005. Hevosalan yrittäjyyden kehittämishanke). [viitattu 26.3.2012]

3.1.1 Laitumen ja tarhojen ympäristövaikutukset

Nitraattiasetuksen (931/2000) mukaan lantalaan olisi mahdollista 12 kuukauden lannat. Laidunnuksen takia tilalla voidaan vähentää lantalan kokoa, sillä oletuksella että hevoset laiduntavat joka vuosi toukokuun lopusta syyskuun loppuun. (Hyvinvoiva, turvallinen ja ympäristöystävällinen talli- opas vastuulliseen tallitoimintaan). [viitattu 20.5.2012].

Laidunala on jaettu kuuteen lohkoksi, joita kierrätetään syönnin mukaan (Kuva 9). Laitumet niitetään tarpeen tullen sekä lannoitetaan 2-- 3 kertaa kesällä. Hevoset laiduntavat yleensä laumassa yöstä päivää. Laitumet puhdistetaan lantakasoista tarvittaessa talikolla traktorin kauhaan ja kuljetetaan sillä lantalaan.

Kuva9 Laidun

Talvisin hevoset ulkoilevat tarhoissa sään mukaan noin 12 tuntia päivässä, yhdessä tarhassa pidetään 1--4 hevosta tai ponia. Ruokinta tarhoissa tapahtuu siihen tarkoitukseen varattuihin astioihin (muoviset laatikot, joissa on metallikehys ja pohjassa reikiä). Tällä estetään rehun haaskaaminen ja turha tarhojen sotkeminen. Tarhat siivotaan tarvittaessa talvella traktorilla, ja lannat kuljetetaan lantalaan tai vaihtoehtoisesti ennen kyntöä pellolle. Hygieniasyistä tarhat on rakennettu niin että ne voidaan helposti purkaa ja kyntää.

Kuva10 Tarhat

3.1.2 Jätevedet

Jätevesien pääsystä vesistöön on huolehdittu käyttämällä hyväksi vanhoja virtsakaivoja. Vaikka ne ovatkin melko pienet, ne soveltuvat tallikäyttöön, jossa jätevesiä ei synny niin paljoa kuin esim. navetassa. Tallin jätevedet koostuvat lähinnä hevosten pesusta ja valjaiden ym. puhdistamisesta. Jalkojen kylmäämiseen ei käytetä vettä vaan kylmäskääreitä. Suurimman jätevesierän tuottaa tallin pesu kesäisin. Talli pestään yleensä heti, kun hevoset on saatu laitumelle. Kuumen veden käyttö on pyritty pitämään mahdollisimman pienenä, sitä tarvitaan lähinnä hevosten pesussa sekä talvella lämpimäksi juomavedeksi tarvittaessa esim. hiitin tai muun treenaamisen jälkeen. Jätevedet on yleensä levitetty pellolle rehunteon jälkeen tai syksyllä ennen kyntöä. Jätevesien käsittelyä harkitaan uudestaan, kun kylälle valmistuu yhteinen jätevesien käsittelyverkosto.

3.1.3 Lannan käyttö

Tallissa käytetään kuivikkeena turvetta ja olkea. Turpeen ansiosta tallin ilma pysyy raikkaana. Turvetta käytetään myös sillä perusteella, että kun asumme soiden läheisyydessä, sen saatavuus on lähes aina taattu. Olkea käytetään kovina pakkastalvina hevosille turpeen päällä; koska turve saattaa jäätyä talvisin, olki paalataan omilta pelloilta.

Lannanvarastointi tapahtuu tallin päädyssä sijaitsevassa lantalassa. Ja jos näyttää siltä, että se täyttyy talven aikana, rehuvaraston takana on toinen lantala betoni-pohjineen ja seinineen.

Lanta levitetään keväisin tai syksyisin omille vilja- ja juurikasmaille visus suunnitelman mukaan (lanta-analyysi tehty vuonna 2010). Syntyvät valumat johtuvat suoraan virtsakaivoihin. Lantaloissa ei ole tällä hetkellä kattoa eikä seiniä, mutta on tarkoitus sellaiset rakentaa (suunnitelmaa tai piirustuksia ei ole vielä)

3.1.4 Jätehuolto

Kuntien omistama jätteen kierrätyslaitos sijaitsee niin lähellä, että jätteiden kuljetus sinne on pieni vaiva. Rehupaaleista syntyvä muovijäte kerätään tyhjiin isoihin lannoitesäkkeihin ja muovien joukkoon laitetaan myös käärintäverkot.

Samaan kierrätyskeskukseen viedään tallista syntyvä muu jäte. Jätteet lajitellaan jo syntyvaiheessa niiden oikeille paikoille. Paperit paperisäkkiin, kengät ja muu metalli niille osoitettuun astiaan, sekajäte sekajäteastiaan, poltettavaksi kelpaava puu viedään pannuhuoneeseen poltettavaksi, kyllästetty puu kerätään sille osoitettuun paikkaan ja vanhat käyttämättömät lääkkeet palautetaan apteekkiin. Käytetyt neulat kerätään umpinaiseen muovikanisteriin josta ne toimitetaan ongelmajätteiden kanssa samaan paikkaan. Muoviset ruiskut voidaan laittaa sekajätteen joukkoon. Rehujäämät ja muut maatuvat ainekset voi heittää lannan joukkoon. Kierrätyskeskuksessa on jäteille omat paikkansa, tarvittaessa apua jätteiden lajitteluun saa kierrätyskeskuksen toimistosta. Jäteöljyt, akut ja loisteputket kerätään tilalla suljettuihin astioihin. Ekokem järjestää kerran vuodessa niiden keräystapahtuman. (Hevostilan ympäristön hallinta 2005.Hevosalan yrittäjyyden kehittämishanke). [viitattu 26.3.2012]

Kuolleet hevoset hävitetään hautaamalle ne eläinlääkärin luvalla tai Honkajoki oy:hyn. Hevosen kuolemista tehdään ilmoitus Hippokseen, kaavake on netissä. Kirjalliseen poistoilmoitukseen tulee merkitä hevosen nimi, rekisterinumero, kuolinpäivä (kuolinsyy jos mahdollista) ja omistajan nimi allekirjoituksineen. http://www.hippos.fi/suomen_hippos_ry/suomen_hippos_ry/lomakkeet/

(<http://www.honkajokioy.fi/cms/tuotteet-ja-palvelut/keraeily>). [viitattu 26.3.2012]

TIETOJEN HALLINTA, NIIDEN KÄYTTÖ JA HYÖDYNTÄMINEN

4.1 Tietojen hallinta

Peltopuolen tiedot tallennetaan wisu-ohjelmaan, jonka avulla hallitaan viljelykierrot jne. Peltotöiden aikaan traktoreissa pyritään pitämään kynä ja vihko, jotta saadaan tarpeelliset tiedot heti ylös.

Maatalouden kirjanpito on ulkopuolisen henkilön hallinnassa. Laskut ja tiliotteet laitetaan kansioon ja toimitetaan kaksi kertaa vuodessa kyseiselle henkilölle.

Tallin kirjanpitoon tallinomistaja merkitsee ratsastustunnit, ajamiset sekä muun hevosten liikutuksen (täällä pyritään siihen, että saadaan tuloksia eli hevoset raviradalle). Näiden lisäksi siihen merkataan kengitykset, hampaiden raspaukset, ruokinnan muutokset, sairastumiset jne.

Tallinomistaja pitää kirjaa hevosten lääkityksestä ja ne voidaan merkata sille erikseen varattuun kirjaan (Hippoksen julkaisema), muulla luotettavalla tavalla tai säilyttämällä eläinlääkäriltä saadut hoito-ohjeet ja lääkeresepit. Hevosten lääkkeet säilytetään lukitussa kaapissa. Lääkekirjanpidosta ilmenee, mille hevoselle on mitään lääkettä annettu. Lääkkeen nimi, lääkkeen anto päivä/päivät, lääkkeen määrä, teurasvarojat, dopingmääräykset, kuka on lääkkeen määrännyt tai myynyt ja mihin tarkoitukseen hevosta on lääkitty. Lääkekirjanpitokirjaa säilytetään tallineteisen kaapissa (Liite1).

Tallin rehupäiväkirjaan merkitään rehujen ostot, päivämäärät, kenelle niitä syötetään, minkälaiset määrät syötetään kerralla ja mahdolliset rehujen dopingvarojat. Ostetuista rehuista riittävät kuitit ja lähetysluettelot, jos niistä ilmenee tarpeelliset tiedot (kuka on tuottanut, kuka on myynyt, rehuerän tyyppi, määrä, vastaanottaja ja mille eläimelle se on syötetty) Tammojen kiimanesto yrttien varoitukset merkitään myös tähän kirjaan. Yrtit saattavat sisältää ainesosia joita ei saa antaa oreille ja ruunille. Myllysiilon täyttöpäivämäärät kauralajikkeineen

kirjataan ylös.(Liite2). (http://www.ratsastus.net/arkisto/jutut/7_2007/s78-79_heppa707.pdf). [viitattu 20.5.2012]

Muun kirjanpidon ohella työohjeet päivitetään tietyin väliajoin lomittajaa varten.

4.2 Tietojen käyttö ja niiden hyödyntäminen

Tallikirjanpitoon merkittävät hevosten liikutukset jne. hyödyttävät silloin, jos esim. joku hevonen laihtuu, sairastuu tai alkaa muuten käyttäytyä epänormaalisti. Silloin voimme heti tarkistaa sen hevosen tiedoista, mikä on muuttunut. Onko liikuntaa esim. lisätty tai vähennetty ja miksi on tehty näin. Onko hevoset tarkoitus saada laihtumaan tai lihomaan; tarkoituksena että hevoset pysyvät terveenä ja estää esim. kaviokuume ja varmistaa että ruokinta on suhteessa liikunnan määrään. Mahdolliset ontumiset voidaan myös tarkistaa; koska on kengitetty vai onko mahdollisesti loukkaantunut, ontumisen syiden selvitys sekä mahdolliset klinikka käynnit. Tiedoista pystyy kuka tahansa ja koska tahansa tarkistamaan tilanteen.

Lomittajan työohjeiden teko kuuluu tallinomistajalle. Tämä tarkistaa aina tietyin väliajoin ohjeiden paikkansapitävyyden tai ainakin silloin, kun tiedetään että tilalle on tulossa lomittaja.

Lomittajan työohjeet:

- 05.00 Aamuruokinta + kuivatusloimien pois ottaminen ja ulkoloimien laitto
- 06.00 Hevosten ulosvienti
- 06.30 Karsinoiden siivous, vesiastioiden/ruoka-astioiden puhdistus
- 09.00 Heinien jako karsinoihin valmiiksi, tarvittaessa veden kanto ja käytävän harjaus. Pikkutalliin vettä ja heiniä

Päivätauko

(12.00- 16.00 Omien hevosten liikutus)

(16.00-19.00 Ratsastustunnit)

20.00 Iltaruokinta , hevosten tarkastelu ja aamuheinien jako ulos valmiiksi

4.3 Työturvallisuus

Työturvallisuudesta huolehditaan varmistamalla että kaikki tallilla käyvät ovat lukeneet tallisäännöt (nähtävillä varustehuoneen ovelta)

TALLISÄÄNNÖT:

- Hevosten karsinoihin tai tarhoihin ei mennä ilman lupaa.
- Hevosia ei ruokita ilman lupaa.
- Hevosia käsiteltäessä käytetään turvakenkiä ja hanskoja.
- Alle 18-vuotiaat eivät käsittele oreja.
- Isoja rehupaaleja ei siirretä yksin.
- Traktoria ei saa ottaa ilman lupaa.
- Lantakoneeseen ei laiteta muuta kuin lantaa, ei käsiä eikä jalkoja.
- Käytävälle ei jätetä kottikärryjä tms. irtotavaroita.
- Riimunarut ja riimut omille paikoilleen.
- Käytävä harjataan kun hevoset ovat ulkona, pölyämisen estämiseksi voidaan käytävää kastella kastelukannulla.
- Ongelmatilanteissa otetaan yhteys omistajaan.

LÄHTEET

Hevostallin ympäristöasioita/ SHKL.[verkkosivu]. [Viitattu26.03.2012] .Saatavissa:

http://www.shkl.net/wp-content/uploads/2011/04/1_2008_2.pdf

Hevostilan ympäristön hallinta. 2005 Hevosalan yrittäjyyden kehittämishanke. Laurea ammattikoulu. Hevosalan tietopaketti3/8. Koulutuspäivien materiaali 2004-2005. [verkkosivu]. [viitattu26.3.2012] Saatavissa:

<http://www.hevosyrittaja.fi/ep/tiedostot/yh.pdf>

Pesonen ,I., Virtanen ,H.& Jansson ,H. 2008. Hyvinvoiva, turvallinen ja ympäristöystävällinen talli- opas vastuulliseen tallitoimintaan. [viitattu 20.5.2012].

Saatavissa: <http://www.hippos.fi/files/1373/talliopas08.pdf>

Maaseutuvirasto 2010. Viljelytapa ja ympäristöehdot. Hyvän maatalouden ja ympäristö vaatimukset.[viitattu 26.3.2012] Saatavissa:

http://www.mavi.fi/attachments/mavi/julkaisut/5ndBeR1Sg/taydentavat_ehdot_viljel_ytapa_ja_ymparistoehdot.pdf

Jäteneuvonta.Lajitteluohjeitayrityksille.

<http://www.satakierto.com/Default.aspx?id=10> [viitattu 26.3.2012]

Kuolleiden nautojen, hevosten, lampaiden ja vuohien keräily.

<http://www.honkajokioy.fi/cms/tuotteet-ja-palvelut/keraeily> [viitattu 26.3.2012]

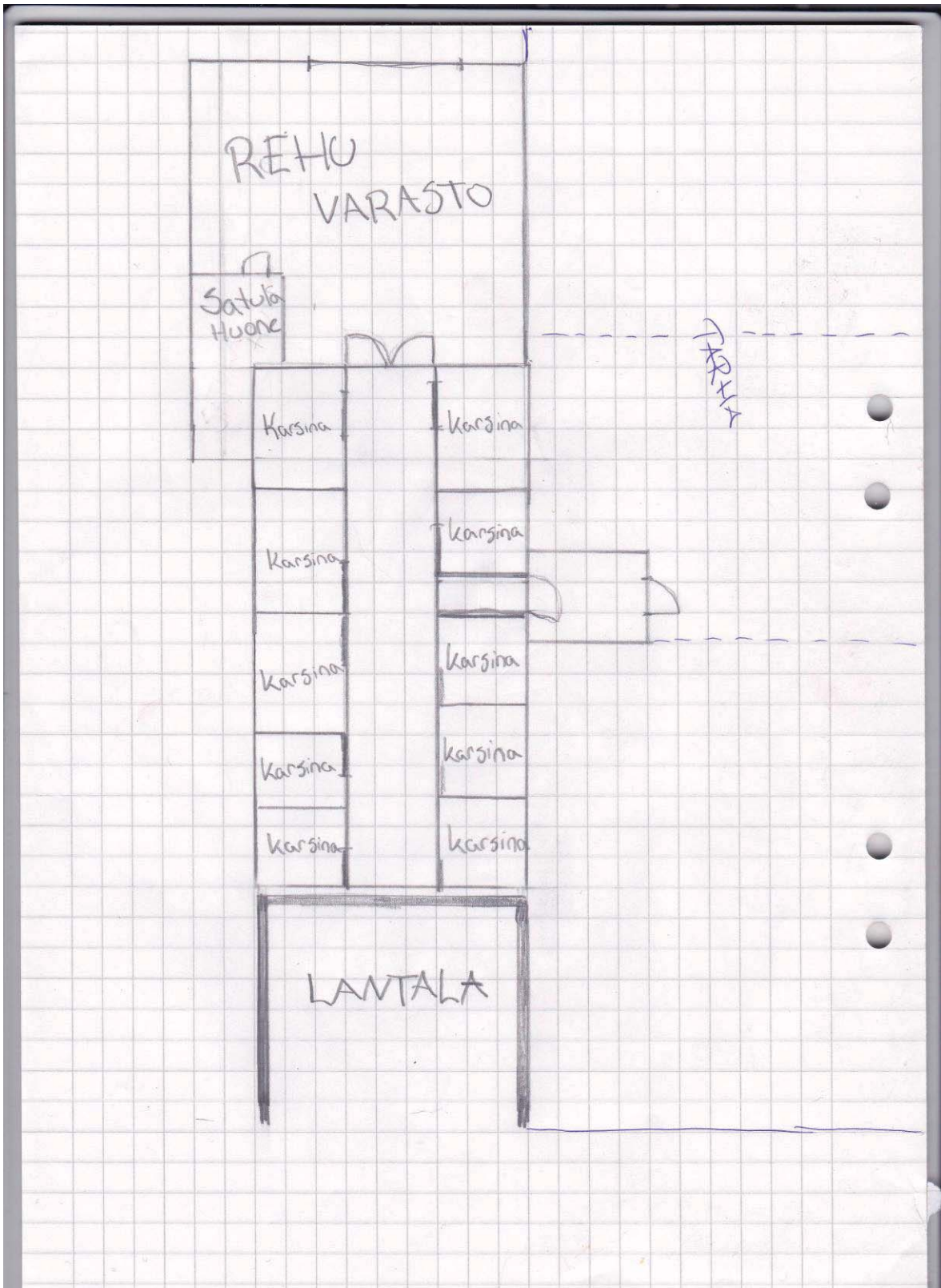
Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamiseksi. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=22947&lan=fi> [viitattu 20.5.2012]

Rehukirjanpito.http://www.ratsastus.net/arkisto/jutut/7_2007/s78-79_heppa707.pdf

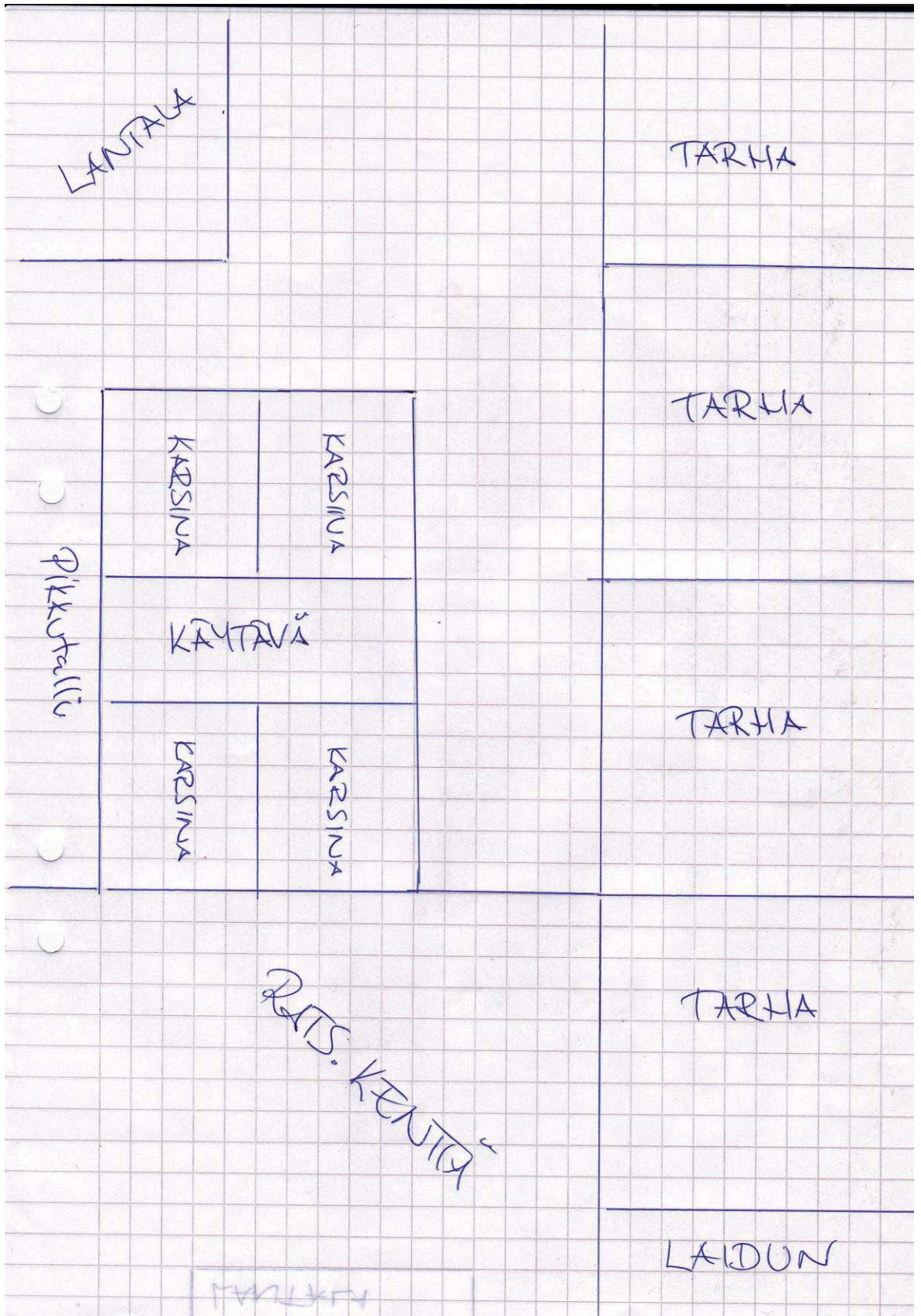
[viitattu 20.5.2012]

LIITTEET

Liite1

Liite2

HEVONEN	LÄÄKKEEN NIMI	LÄÄKKEEN MÄÄRÄ	PÄIVÄMÄÄRÄ		VAROAIKA		LÄÄKKEEN MYYJÄ EL.LÄÄK/APTTEEKKI	LÄÄKITYKSEN SYY, ANTAJA
			ALKOI / LOPPU		LIHA	DOPING		
Toziba	Domsedon	1ml	12.12.2011		-		Lassi Kauko	Karopen oys 80
Roxsett		2ml	17.12.2011		-		Hilja Eskola	SV
KurunCherie		1ml			-			SV
		2ml	21.12.2011				Elina Sipilä	Tiin. Ultra
Roxsett (Roop)	Eraquell		3.1.2012	30mk			Elin Eskola	mudokas
Mids Mystery				30mk			Elin Eskola	"
Dougligh King				30mk			Elin Eskola	"
Mysterys Mandy	Equinax			35mk			Elin Eskola	"
Toziba				"			Elin Eskola	"
Belissa				"			Elin Eskola	"
Moljan				"			Elin Eskola	"
Theobald				"			Elin Eskola	"
Milla Margje				"			Elin Eskola	"
Puulun lines				"			Elin Eskola	"
Minni				"			Elin Eskola	"
Theobald	Cereson: Erythropoietin Biossai, Libonin 100/30		8.2.12	14			Ronni Brynnin	Koskaan
Theobald	Procaper	10ml 10ml	6.2-10.2.12	14 vrk			Lassi Kauko	SV Ruunans

Liite4

Joulukuu

14.12. Myllysiilon täyttö / Kauraa 10m³

26.12 3 sk Black Horse kiv
1 sk Meri Snolan

2012

Tammikuu

5.1. Stroppy Mare (Maukalle 1dl/pr)
1kg

Helmi-kuu

24.2 Mg Horse Care 1kg (Kaukille 1mitta)
Hepolux (Tepille 1dl/pr)

Maalis-kuu

29.03 Black Horse kiv 2 sk
Meri Snolan 1 sk